

Kevättiedote 2010

**VIHERLAAKSOLAISET RY
GRÖNDALSGILLET RF**

**Viherlaaksolaiset ry.
Gröndalsgillet rf.
Kevättiedote 2010**

Painos: 2600 kpl

Toimitus:

Päätoimittaja Matti Metsäranta

Toimitussihteeri

Terttu Nurmi, termi@nic.fi

Kansi:

Solvalla, talkoilla vv. 1910-12 ruotsinkieliseksi alakouluksi rakennettu, nykyisin suojeltu perinnerakennus. Kuva Terttu Nurmi

Painolaitos:

DMP/ Eriksen Oy, Viherlaakso

Viherlaaksolaiset ry:n jäseneksi voi liittyä jokainen yhdistyksen sääntöjä noudattava henkilö maksamalla 20 euron jäsenmaksun tai yritys maksamalla 100 euron kannatusjäsenmaksun yhdistyksen tilille Nordea 180230-259, viite 20064.

Kotisivuosoite: <http://koti.mbnet.fi/viheriry>
e-mail: viherlaaksolaiset.ry@mbnet.fi

Viherlaaksolaiset ry on perustettu vuonna 1957 ja se on toiminut siitä lähtien ensin Viherlaakson Omakotiyhdistys ry. -nimisenä ja myöhemmin Viherlaaksolaiset ry. - Gröndalsgillet rf. -nimisenä. Yhdistyksen tarkoituksena on toimia alueen asukkaiden yhdyssiteenä ja edistää Viherlaakson kaupunginosan kehitystä ja viihtyvyyttä. Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys julkaisee tiedotetta ja järjestää kokouksia ja muita tilaisuuksia sekä tekee tarvittaessa esityksiä ja aloitteita kaupungille ja eri yhteisöille.

Sisällys

- 3 Pääkirjoitus, Matti Metsäranta
- 5 Varasivu
- 6 Koulu täytti pyöreitä vuosia, Pinja Hakala
- 8 Kirjasto on A ja O, Terttu Nurmi
- 9 Wikbergin verstaas, Muotiala
- 10 Gröndal i förvandling, Leif Fast
- 12 Wikbergin verstaas, Jussi Muotiala
- 15 Viherlaakson Peurat
- 16 Mikä ihmeen Epeko, Mikko Nurmi
- 17 Viherlaakson nimistöä
- 18 Seurakunnan palsta
- 20 Pieniä paloja

HYVÄ VIHHERLAAKSOLAINEN!

**Säilytä lehti, niin löydät nopeasti
yritysten yhteystiedot!**

**Käyttämällä alueemme palveluita
pidämme Viherlaakson vireänä.**

**PARHAAT KIITOKSET
ILMOITTAJILLE!**

**Suosittellemme ja kiitämme
erityisesti yhdistyksen
kannatusjäsenyrityksiä,
Viherlaakson apteekkia ja
Espoon väri -liikettä.**

Matti Metsäranta:

Mikä on arvokasta

Kotiin ja ympäristöön liittyy miltei aina erityisiä arvoja vaikka niitä ei aina huomaa tai tunnistaakaan. Usein ne paljastuvat meille vasta muutosten yhteydessä. Monissa tapauksissa heräämme huomaamaan joidenkin asioiden merkityksen vasta menetysten kautta. Erityisen merkittäviä meille asukkaille ovat asumisen perustarpeet tyydyttävät **hyvinvointipalvelut** sekä **kulttuuriympäristö** jotka tyydyttävät meidän asumisemme perustarpeet. Monet meidän viherlaaksolaisten hyvinvointipalveluista kuuluvat kuitenkin niihin uhanalaisiin lajeihin, jotka palveluja uudelleen järjestettäessä olemme vaarassa menettää. Meidän asukkaiden luonnonvaraista tai rakennettua ympäristöä, kulttuuriympäristöä on sattuvasti kutsuttu ihmisyhteisön aineelliseksi muistiksi. Tällöin on todettu, että tuon muistin menetys saattaa olla asuinympäristölle yhtä rampauttavaa kuin muistin menettäminen on yksilön elämälle. Paikallinen kulttuuriympäristö hyvinvointipalveluineen vaatii turvakseen yhä enemmän niitä arvostavaa kansalaismielipidettä - kansalaistoimintaa, joka on myös Viherlaaksolaiset ry:n tehtävä. Tänä vuonna yhdistyksen toiminnassa korostuvat nuo molemmat keskeiset haasteet.

KOTIKULMILTA -valokuvanäyttelyllä Viherlaakson kirjastossa osallistuimme valtakunnalliseen vuoden 2010 kulttuuriympäristön kampanjavuoteen, jonka teemana on JOY -JOKAISEN OMA YMPÄRISTÖ. Valokuvanäyttelyä varten kertyi joitakin mielenkiintoisia vanhoja kuvia ömummoloiden albumeista, mutta myös uudemmissa kuvissa on esillä Viherlaakson arvokasta kulttuuriperintöä. Tässä on syytä kiittää Terttu ja Mikko Nurmea näyttelyn kokoamisesta. Aineiston keräämisessä oli hyvänä apuna Seppo Kannelsalo, jonka laajasta tuttavapiiristä löytyi paikallisia asiantuntijoita ja kuvien lainaajia. Erityinen ansio on Paavo Sääksen ottamalla valokuvilla, jotka kertovat samasta paikasta ennen ja nyt.

Kotikulmilta -näyttelyn avajaistilaisuudessa Viherlaakson kirjastossa 4.3.2010 oli puolensataa kotiympäristöstään kiinnostunutta asukasta, jotka kuvien virittäminä omilla kertomuksillaan täydensivät erinomaisesti kuvien kertomaa. Lämmin kiitos Viherlaakson nimistöaiheisesta esityksestä tutkija Sami Suvirannalle ja ystävällisestä avusta Margareta Bäckmanille, jonka kääntäminä kuvatestit saatiin luettaviksi yhdistyksen molemmilla kielillä eli ösamma på svenskaö. Mikko Nurmen näyttelyn materiaalista kokoama valokuvakirja säilyttää kotikulmien muistoja tuleville sukupolville aivan konkreettisesti. Löytyykö meissä viherlaaksolaisissa intoa kokoontua ja tutustua asuinseutumme kulttuuriperintöön tarkemminkin, jää nähtäväksi. Kysymys on siitä, aloitammeko tapahtumasarjan, jossa valokuvat ja ihmiset kertovat Viherlaaksosta kotiseutuna, ja miten me erittelemme näkemäämme; Mitä kulttuuriympäristö Sinulle merkitsee? Tässä vaiheessa on tiedossa ainakin **opastettu kulttuurikävely Kuusiniemessä 8.9.**, lähtö Villa Lyhteen luota klo 18.. Tervetuloa mukaan! Aika näyttää, mitä muuta keksitään.

Terveisiä Suur-Leppävaaran Asukasfoorumista

Espoo -strategian arvoina ovat asukas- ja asiakaslähtöisyys, jolla tarkoitetaan asiakkaiden ja **asukkaiden tarpeiden ja tavoitteiden arvostamista kaikessa toiminnassa**. Tämän sanotaan merkitsevän myös asukkaiden, siis meidän antamamme palautteen huomioon ottamista palvelujen ja muun toiminnan kehittämisessä. Julkisen vallan on turvattava perustuslain mukaan perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Hyvinvointipalvelut, erityisesti sosiaali- ja terveyspalvelut ovat **kansalaisen oikeuksia, joiden turvaaminen on viranomaisten velvollisuutena**. Maankäyttö- ja rakennuslain (54 §) mukaan asemakaavassa luo

Espoon Kehys ja Lasi Oy

Anne Metelinen
GSM 050 540 2980

Viherlaakso:
Kievarinpolku 2
02710 Espoo
☎/fax 592 479
E-mail: espoon.kehys.lasi@kolumbus.fi

Uusmäki:
Muskettitie 28
02680 Espoo
☎ 5481 779

Itsepalvelu ó Palvelupesula Pesutupa Viherpeippo

Kavallinpelto 13, Espoo Viherlaakso

Avoinna ark 9-20 la 9-15

Puh. 09-8493100

KAUNIAISTEN KELLO JA KULTA OY GRANKULLA UR OCH GULD AB

Promenadi 1 Promenaden, 02700 Kauniainen, Grankulla
puh/fax/tel: 505 0090

Parturi Pirjo
Viherkalliontie 1

auki tiistai-perjantai klo.9.00-17.00
lauantai tilauksesta

Puh.597434

PIZZA - KEBAB - INTIALAINEN

Lähderrannantie 15 p. 8531240
www.pizzapoint.pizza-online.fi

ma-to	10-22
pe	10-02
la	11-02
su	11-22

Ravintola

SCOTTISH ARMS

Happy Hours ma - pe 10 - 17

Karaoke ke - la

ma-ti 10-01 Viherlaakson ostari
ke-pe 10-02
la 9-02, su 9-01 **599409**

RAVINTOLA HAPPY NIGHT

Happy Hours ma-pe 9-17
Karaoke su-to klo 19-24.30
pe-la klo 20-02.30

www.happynight.fi

Viherlaakson ostari 09-5482290

Espoon Autopalvelu Oy

HUOLLOT · KORJAUKSET · RENKAAT

Turuntie 145
02710 ESPOO
www.espoonautopalvelu.fi

☎ 09 509 2029
☎ 09 512 2002
Fax 09 547 1599

daan edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle ympäristölle, **palvelujen saatavuudelle ja liikenteen järjestämiselle**. Ne ovat olennainen osa sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja tasa-arvoista kohtelua. Palvelujen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta on arvioitava asukkaiden eikä vain ns. kaupungin sääntelytalouden kannalta. Asukaslähtöisessä arvostamisessa täytyy asukkaiden voida luottaa siihen, että kaupunki huolehtii ja vastaa siitä, että kunkin alueen yhdyskuntarakenne säilyy palveluineen toimivana. Kaupungin palvelurakennemuutoksessa on toteutettava palvelujen saatavuus ja laatu kaikilla alueilla, myös Viherlaaksossa. Tästä oli kysymys myös siinä Asukasfoorumissa, jonka Suur-Leppävaaran Asukasfoorumin valmisteluryhmä järjesti Suur-Leppävaaran alueen palveluista Ruusutorpan koulun auditoriossa 13.3.2010.

Hyvinvointipalvelut Viherlaaksossa

ovat muutosten kourissa. Koko Espoon palveluverkosto tulee valtuustokäsittelyyn toukokuussa. Viherlaaksossa oikeastaan kaikkien palvelujen runkona ovat **terveys- ja kirjastopalvelut. Niiden turvaamiseksi on kerätty apteekissa ja kirjastossa nimiä kahteen Viherlaaksolaisesta ry:n adressiin**, joissa on perusteltu näiden palvelujen säilyttämistä Viherlaaksossa. Viherlaakson kirjasto on kaupungin toimeliaimpia palvelupisteitä, joka aidosti palvelee asukkaita. Laajan asiakaspiirinsä avulla kirjasto on erinomaisen tehokas kaupungin ja muunkin tiedon jakajana asukkaille. Tämä on tullut erityisen hyvin esille tässä kampanjassa, jossa joudumme taistelemaan asukkaiden lähipalvelujen puolesta. Asukkaat ja yrittäjät soutavat tässä yhteistä venettä, jossa jokainen airopari on tärkeä. Olennaista on se, ettei kumpikaan huopaa. Huolehditaan siitä, että peruspalvelujen mukana säilyvät myös muut meille tärkeät palvelut. Tosiasiahan on, että jos terveysaseman palvelut loppuvat, loppuvat myös apteekkipalvelut ja niiden myötä myös vähitellen muut kauppapalvelut. Palvelujen keskittäminen Selloon tai suunniteltuun Lommilaan aiheuttaisi jatkuvaa matkustelua keskitettyjen palvelujen perässä ja kasvattaisi meidän viherlaaksolaisten hiilijalanjäljen uskomattoman suureksi. Jatkuva matkustelu on myös vastoin Espoon ilmastostrategiaa. Viherlaakso on Espoon vanhimpia palvelukeskuksia, ja olemme valinneet sen asuinpaikaksemme luottaen täällä oleviin palveluihin. Viherlaakson palvelujen on tulevaisuudessakin toimittava asukkaiden ehdoilla ja tarpeiden mukaan. Rahoitusvastuun siirtäminen kaupungilta suoraan asukkaille ei takaa meille laadukkaita palveluja. Palvelurakenteen tulee noudattaa muodostunutta asuin- ja kyläkeskuksiin perustuvaa yhdyskuntarakennetta.

Viherlaaksolaisena ja kansalaisena Sinulla on mahdollisuus saada tietoa, vaalia, osallistua, ilmaista mielipiteesi ja vaikuttaa omaan ympäristöösi ja sen muotoutumiseen. Anna arvo asuinalueellesi, anna arvo itsellesi. Kysymyshän on siitä miten me kohtelemme omaa asuinympäristöämme ja millaisena me jätämme sen jälkeemme. Tule mukaan toimintaan!

Minkälainen on sinun hiilijalanjälkesi? **Minä annan monoa öljylämmitykselle ja siirryn maalämpöön. Tule loppukesästä katsomaan!** Uskallan suositella jo tässä vaiheessa. Tehdään Viherlaaksosta osa todellista ilmastokampanjaa. Tämä on mahdollista niin kerros- rivi- kuin omakotitaloillekin ja on riippumaton siitä, onko ennestään öljy-, sähkö- tai muu lämmitys.

Suuret kiitokset Espoon kaupungin viherpalvelulle Lippajärven ranta-alueen sekä Viherkallion puistoalueiden suunnittelusta ja toteutuksesta!

Hyvää kevättä, tapaamisiin

Koulu täytti pyöreitä vuosia

Viherlaakson koulu ja lukio, entinen Viherlaakson yhteiskoulu vietti marraskuussa 70-vuotisjuhlaa. Samaa koulua ovat siis ehtineet käydä jopa muutamien nykyisten oppilaiden isovanhemmat. Myös tämän jutun kirjoittaja, Pinja, on kolmannen polven viheriläinen.

Marraskuun toinen viikko lähtee käyntiin sateen piiskatessa oppilaita heidän tallustaessaan koulua kohti. Mielialat ovat kuitenkin odottavia ja tavallista virkeämpiä, koska Viherlaakson koulu ja lukio juhlii 70-vuotista taivaltaan. Koulu on kokenut paljon pitkän matkansa aikana, mutta jaksaa luoda innostavan ja turvallisen oppimisympäristön vuosi vuoden jälkeen.

Tiistaina 3.11. Viherlaakson koulun ovet avattiin kaikille kiinnostuneille ja he saivat tutustua kouluun heitä opastavien oppilaiden johdolla. Moniin luokkiin oli mahdollista astua hetkeksi seuraamaan oppilaiden arkea ja opettajat joutuivat vaihteeksi vastaajan rooliin vierailijoiden esittäessä kysymyksiään. Illalla vietettiin senioritapaamista, jossa koulun vanhat oppilaat vaihtoivat kuulumisia pitkästä ajasta. Väkeä saapui paljon ja koulu muisteli hilpeässä tunnelmassa menneitä hyviä aikoja.

Seuraavana päivänä pääsivät nykyisetkin oppilaat osallistumaan juhlintaan; isossa salissa järjestettiin ohjelmaa, joka kruunattiin juhlaruokailulla.

Illalla oppilaat alkoivat kaivelemaan unholaan jääneitä vaatteita, koska torstaina järjestettiin pukupäivä "Viherin vuosikymmenet". Aiheeseen löytyi runsas materiaali 1940-luvulta alkaen ja pukukirjo olikin runsas. Parhaat asut myös paljolti.

Pukupäivän hyväntuulinen hippi

Juhla toi mukavaa vaihtelua arkeen, mutta se muistuttaa meitä myös vanhojen traditioiden tärkeydestä. Niiden välittäminen sukupolvelta toiselle käy hyvin muullakin tapaa kuin luennoimalla. Itse vaivaa näkemällä ja muiden jakaessa kokemuksiaan syntyy elävä muisto, joka on kattava lisä pelkkään tietoon. Viherlaakson koulua ovat käyneet isäni ja isänitini, tosin koulu on ehtinyt vaihtaa nimeään yhtä usein kuin sukupolveakin. Tietoisuus menneisyydestä luo nykyisessä hektisessä maailmassa turvaa, mutta myös tietoa, josta voi olla hyötyä yllättävissäkin tilanteissa.

Teksti: Pinja Hakala

Kuvat: Aimo Puukki

Musiikkia, kuvataidetta ja ilmaisutaitoa yhdistäen syntyi koulun juhlaan mielenkiintoinen "Muottitietoinen" -esitys.

Verhoomo Grani Oy

Huonekaluverhoilua

Satu Peltonen

*Viherlaaksonranta 14, 02710 Espoo
gsm: 0400 - 537835*

www.verhoomograni.fi

Haluatko vaihtaa vanhan tavarasi rahaksi?

Itsepalvelukirpputori

VIHERKIRPPIS

ent. K-kaupan tiloissa.

Norm. pöytä 28 e/vko, tuplapöytä 34 e/vko

Avoimna ma-pe 10-18, to 12-20, la-su 10-15

Pöytävar/tied. puh. 044-2010610

Tilaa ammattilainen huolehtimaan kotisi ja pihasi puhtautesta. Kotisiivoaja tietää mitä tekee. Kun oikeiden välineiden ja puhdistusaineiden käyttö on hallussa, on jälkin sen mukaista, eli jälkiä ei jää.

MEILTÄ SAAT MM. NÄMÄ
KOTISIIVOUSPALVELUT:

- Mattojen puhdistaminen / tamppaaminen
- Sohvien pesu
- Ikkunoiden pesu
- Ulkotyöt: mm. kivetysten puhdistaminen, katon ja seinäverhoilun pesu

Ota yhteyttä
(09)-512 0120

viherlaakso@
pienipuhdistuspuoti.fi

Meiltä myös
yrityspalvelut!

MONIPUOLINEN MYYMÄLÄMME os. VIHHERLAAKSONRANTA 11

Lippajärven rantaa huhtikuussa, kuva Paavo Sääski

Jouko Kostamo:

Luonnon puolesta- ihmisen hyväksi

Kuinkahan moni on viherlaaksolainen on havainnut, että YK on julistanut kuluvan vuoden 2010 kansainväliseksi biodiversiteettivuodeksi, jota tulisi viettää kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla. Biodiversiteetillä ymmärämme luonnon monimuotoisuutta ja sen turvaamista. Tavoitteena on ottaa huomioon nykyisten asukkaiden tarpeet unohtamatta tulevien sukupolvien tarpeita. Kukapa meistä haluaisi asua ympäristössä, jossa näkee vain generaalilajeja, kuten varis ja harakka, joilla ei kovin kummoisia elinympäristövaatimuksia ole. Tuhansia vuosia vanha ihmisen missio on ollut viljellä ja varjella maata.

Viherlaakson luontotyypeistä

Nimensä mukaisesti Viherlaaksoon on kasautunut poikkeuksellinen monimuotoisuuskeskittymä. Muutama vuosi sitten Espoon kaupunki teki alueellemme Viherlaakson-Karakallion luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelman. Selvityksessä kävi ilmi, että Viherlaaksossa on jäljellä olevista metsistä ja puistoalueista 20 % luokiteltu monimuotoisuudeltaan arvokkaiksi luontokohteiksi. Koko maassa vastaava luku on vain noin 2 %..

Seuraavassa muutama esimerkki kohteista:

Lippajärven **rannan tervaleppäluhta, jyrkänteen alusmetsät, vanhat metsät ja Nuunintyn kosteikko**. Lippajärven vastarannalla on suojeltu Tamminiemen alue. Lippajärvi onkin suojeltu jo 1950-luvulla ja 2000-luvulla ympäristökeskus rajasi suojelualan maastoon. Lippajärven rantaa myötäilevä luontopolku on hyväksytty Espoon yleiskaavaan, mutta sen toteutus on monista syistä viivästynyt.

Kahisevan puistossa on luonnontilaista korpimaisemaa, joka jylhine kuusimetsineen on yhtenäisen Leppävaaraan ulottuvan ekologisen yhteyden alku. Yhteys on merkitty mm. maakuntakaavaan ja harvinaisin luontotyyppi, **Karametsän lehtokorpi** sijaitsee sen varrella. Mainittakoon, että kyseinen lehtokorpi ratkaisi Kehä II:n jatkolinjauksen nykyiselle suunnitellulle paikalleen. Sama puistoalue jatkuu Turuntielle päin Karametsänä. Lähderannantien Viherlaakson puoleinen osa puistoa on nyt 12 ha yhtenäinen alue, josta puolet on kaavoitettu asutukseen Karametsän kaavaluonnoksessa. Puistoalueeseen kuuluu myös Lähderannantien ja Turuntien itäpuolen kupeessa **suojelettu tammimetsikkö**, jossa vanhimmat suojellut tammet ovat yli 200-vuotiaita. Tammien juurella on kyltti osoittamassa luonnonsuojelulain nojalla suojelluista luonnonmuistomerkeistä.

Myöskään Turuntien eteläpuoli ei jää ilman arvokkaita luontokohteita. **Kahisevanmäen** puistoalue on upea **pähkinäpensaslehto**, jossa pähkinäpensaita on yli 20 eli yli luonnonsuojeluasetuksessa määritellyn suojeltavan luontotyypin minimimäärän. Viime vuonna puiston läpi rakennettiin luontopolku. Polkuja rakennettaessa tosin tuhoutui paikallinen imikkä ökasvin (*pulmonaria officinalis*) esiintymä. Moni ohikulkija on havainnut lehdon rinteessä keväisin kukkivine sini- ja valkovuokkoesiintymineen.

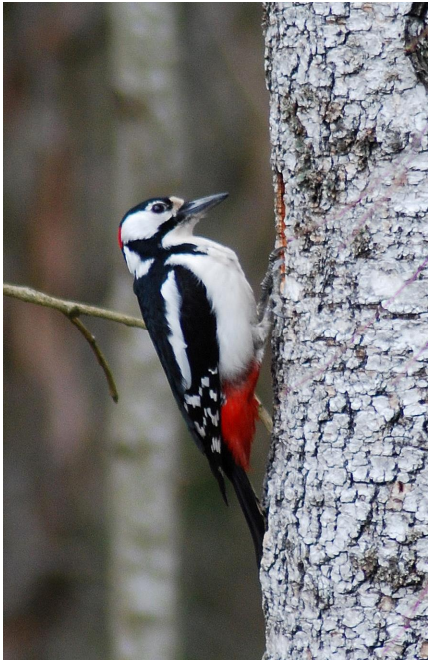
Kuusiniemen kohdalla Turuntien eteläpuolella on monipuolinen **puronvarsilehto**, joka näkyy alkupäästään Turuntielle sini- ja valkovuokkoineen ja kesäisin näyttävästi kukkivine rentukkaesiintymisineen.

Gallträskin pohjoisrannassa Viherlaakson puolella on lähes luonnontilaiseksi katsottava rehevä **mustikkakorpi** isoine kuusijättiläisineen. Se muuttuu Gallträskille päin mentäessä **isovarpuiseksi rämeeksi** jossa voi havaita esim rämeelle tyypillisiä perhosia.

Gallträskistä Lippajärveen laskevan valtaojan varrella on kauttaaltaan monipuolista luontoa, jossa liitelee mm. **pohjanlepakoita**. Turuntien pohjoispuolella on puistona hoidettava perinneympäristö, joka sekini luokitellaan luonnoltaan arvokkaaksi.

Viherlaakson lajeista

Lajistokartoitusta alueella ei varsinaisesti ole tehty. Luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmaankin lajisto on kerätty asukkaiden ilmoituksista. Luontotyypit kertovat niillä esiintyvistä lajeista. Lehdossa kasvaa lehtolajeja, esim Kavallinmäen pähkinäpensaslehdossa on ollut **metsälehmuksia eli niinipuita**. **Taikinamarjapensaat ja lehtopalsami**-kasvi esiintyvät alueella. Kaupungin hoidettaessa puistoa suunnitelmallisesti taisi kylläkin viimeinenkin niinipuu alueelta kadota. Kavallinpellon varren **vuorijalavat** menestyvät hyvin. Kaikki on tosin istutettu, vanhimmat 1940 óluvulla. **Tammi** on lajien monipuolisuuden kannalta tärkein puulajimme. Se antaa suojan vanhana yli 300 erilaiselle lajille, jäkälille, hyönteisille, sienille. Viherlaaksolaiset ry:n täytettyä 50 vuotta istutimme tammien Tuohistanhuan puistoon muistopuiksi tuleville sukupolville. Tammen juurella on kyltti muistuttamassa tapahtumasta.

Pikkutikka. Kuva Paavo Sääsä

Alueen linnusto on myös monipuolinen. Pöllöistä alueella asustaa **lehto- ja varpuspöllö**, eräänä vuonna talviaikaan Karametsässä oli jopa valkea tunturipöllö, joka oli kotiseudultaan tosi kaukana. Tikoista alueella esiintyvät **käpytikän** lisäksi **palokärki** ja **pikkutikka**. Pikkulinnuista harvinaisimmat ovat **viitasirkkalintu** Kavallinmäen lehtometsässä, jossa myös monet kertut, kuten **mustapääkerttu**, **lehto-, pensas- ja hernekerttu** lurittelevat laulujaan toukokuussa. Harvinaisia ovat olleet myös kultarinta sekä Kirsikkakujalla esiintynyt kirjosiipikäpylintu.

Muuttoaikoina näkyy **kurkia, valkoposkiahania** ja **haukoja**. Haukoista Lapin lintu piekanakin istuskeli langalla ennenkuin ne kaapeloitiin. Talvisaikaan sykähdyttävät **tikli-, urpiais- ja vihervarpusparvet**. Muutaman vuoden takainen **varpusen** katoaminen on päätynyt. Nyt niitä esiintyy samoin kuin pikkuserkkuaan **pikkuvarpustakin** ilahduttavasti. Kaikkiaan lintulajeja esiintyy alueella 30 vuoden oman kokemukseni mukaan yli 150 lajia. Joku varmaankin on havainnut vielä enemmän.

Lopuksi

Tohtori Pauliina Kainulainen kirjoitti väitöskirjassaan eri kansojen kokemasta pyhyiden koskuksesta luonnossa. Viherlaaksossa meillä on siihen erinomainen mahdollisuus, kun pidämme silmämme auki ja korvamme kuulevina. Yleispätevänä sääntönä on, että monimuotoisuutta kannattaa suojella siellä, missä sitä on. Viherlaaksossa meillä on tähän erinomaiset edellytykset.

**ALEPA VIHERLAAKSO
PALVELEMME**

**MA-LA
7-23**

**SU
10-23**

alepa

Alepa on avoinna 09-16 8723, nro 10-22
Hämeenkatu 10, 00120
Keskustalokki, 09-16 8723, nro 10-22

**MAAPURIT, JONKA
TUNNET NIMESTÄ.**

HOVILANTO | KONE-JOKIEN | NÄKÄ PÄIKÖNEN | MAI NÄKÄN ETÄÄN | KIRJALANTO

VÄRISILMÄ

**MAALIT-KAAKELIT-TAPETTI-
LATTIANPÄÄLLYSTEET**

**MYYJÄ PAIKALLA.
SAA KYSYÄ VAIKEITA.**

Osaavaa värikauppapalvelua lähelläsi

**Käytävä ja
kuramatot.**
Rullasta poikki
sentilleen
haluamaasi
mittaan..
Kuvan matot
25,60/m

ESPOON VÄRI-VÄRISILMÄ
VIHERLAAKSON KESKUS Kuusiniement. 2
P.597007 www.varisilma.fi

Valokuvanäyttely sai hyvän vastaanoton

Maisemakortti Viherlaaksosta, takana himmeästi erottuva postileima 1951. Tällöinen aarre löytyi Kari Pohjakallion kätköistä ja pääsi suurennettuna esille Viherlaakson kirjastossa maaliskuussa järjestettyyn KOTIKULMILTA óvalokuvanäyttelyyn. Ilman vasemmassa reunassa näkyvää Solvallaa olisi jokseenkin mahdotonta arvata, että heinäpellon paikalla on nykyisin Viherlaaksontie ja sen molemmiin puolin liikerakennuksia.

Useimmat muutkin näyttelyn vanhat kuvat löytyivät entisten tai nykyisten viherlaaksolaisten laatikoista ja albumeista, yksi vanhimmista, öKarl Axel Gumberg Sven-hevosensa kanssaö vieläpä kehystettynä pojanpojantytären kodin seinältä. Hyvänä lisänä olivat myös Espoon kaupunginmuseolta saadut kuvat maineikkaasta Juslinin kaupasta. Parhaat kiitokset kaikille näyttelykuvien lainaajille ja asiatietojen antajille!

Kiitokset myös nykypolven valokuvaajille, jotka kuvia ottaessaan eivät mitenkään voineet aavistaa kuviensa päätyvän esille näyttelyyn! Etenkin Paavo Sääsken valokuvista kertyi mielenkiintoisia öSama paikka ennen ja nytö ökuvapareja.

Muutammat koululuokatkin kävivät opettajiensa johdolla etsimässä tiedonmuruja näyttelystä, mutta parhaan vastaanoton näyttely taisi sittenkin saada varttuneemman väen joukossa. Lukusalissa 4.3. pidetyssä avajais-tilaisuudessa oli jopa hiukan ahdasta. Kuvia katsellessa joku löysi itsensä pienenä rusettipäänä alakoulun pulpetista, mieleen palautui tuttu, nyt jo purettu rakennus tai legendaarisen Otto Nybergin bussin kyydissä ajaminen. Aiheellinen huomautus saatiin aivan näyttelyn alkupäivinä: Eikö kuvatekstien pitäisi olla ruotsik-
sikin, kun ollaan sentään öGröndalissaö. Niinpä tietenkin! Ja tuumasta toimeen: Itsekin Solvallassa koulunsa käynyt Margareta Bäckman otti kääntämisen urakakseen ja ruotsinkieliset kuvatekstit saatiin liitetyksi näyttelykuviin parin päivän viiveellä. Tack så mycket!

Vanhojen kuvien äärellä tulee hyvä, melkeinpä harras olo. Mutta mistä mahtaa johtua, että tuo maisemakortin aika n. 60 vuotta sitten tuntuu olevan lähempänä kuin aika saman verran tästä eteenpäin, v. 2070. Ja mistähän bittiavaruuden arkistosta ja missä muodossa meidän aikamme kuvat silloin esille kaivetaan, ihmettelee

Terttu Nurmi

Näyttelyvieraina Heli Kuja-Aro ja Harri Larmela 11

Leif Fast:

Gröndal i förvandling

1939. Jag sitter på en sten framför det hönsnät som omgärdar gården till Kälds butik vid Grankullavägen. Idag hörnet av Repvägen och Körsbärsgränden (Köysitie - Kirsikkakuja). Uppe på butiksvinden bor hönorna, som kommer ut vid en lucka och promenerar sakta nerför gångplankan. På byggnadens baksida bakom butiken finns bageriet. Solen skiner, det är en varm sommarmorgon.

Jag går in i butiken. På hyllorna bakom disken finns kolonialvarorna kaffe mm uppdade. På golvet till vänster står de stora zinkfärgade mjölktonkorna, ovanför dem hyllorna med nybakat bröd. Jag ber att få köpa ett grahambröd. Det har ett hål i mitten och luktar gott.

Senare på dagen sätter mamma och jag en korg med nytvättat byke på skottkärran och vi vandrar längs grusvägen över cementvägen, nya Åbovägen, förbi Wikbergs verkstad, till Juslins butik i hörnet där vägen till Dalsvik tar av från gamla Åbovägen. Där i källaren finns den respektingivande mangeln som mamma sköter. När mangeln stannar får jag hjälpa till med att byta de blankslitna mangelstockarna.

Otto Nybergs buss år 1938

Juslins butik i Gröndal, köpmannen Fingal Juslin med försäljerskor Sylvi Lahtinen och Tyyne Salo cirka år 1950. (Esbo stadsmuseums samlingar)

Litet längre fram vid gamla Åbovägen ligger den röda stugan där jag ett år gått i lekskola. På hösten skall jag börja i folkskolan i nedre våningen. På samma sida men lite lägre fram finns en låg, vit byggnad som luktar illa. Det är en svingård. Där står idag Lemmenpesä .

1960-talet. Försäkringsbolaget Salama river personalens sommarvillor och uppför hyreshus i stället. I ett av dem bor även vi en tid. Avloppsvattnet leds ut i Klappträsk. Snart rivs området eleganta jugendvillor. Två nya butiker öppnas, den ena ena vid Gröndalsstrandens (Viherlaaksonranta) och Grännäsvägens (Kuusiniementie) vägskaäl, den andra vid Gröndalsstrandens och Furubackavägens (Honkavaarantie) avtag. Kälds och Juslins butiker har stängt.

Otto Nybergs blåa buss upprätthåller en något oregelbunden busslinje från Gröndalsstrandens till Helsingfors centrum. I huvudsak förlitar sig dock invånarna på Dalsvik- och Grankullabussarna.

Det finska läroverket (Viherlaakson Yhteiskoulu) har utvidgats kraftigt, den svenska folkskolan har flyttat till Karamalmen. Där börjar våra barn.

1970-80-talen. Ett centrum börjar ta form. Servicen är bättre än någonsin med bibliotek, post, hälsocentral, apotek, frissa, två banker, fyra matbutiker, Rakes järnhandel, pappershandel mm.

Beroendet av Grankulla centrum har avtagit. Esbo centrum är lika långt borta som det alltid varit. I stället har man börjat tala om Stor-Alberga. Det låter inte så trevligt, lite som byråkratspråk.

Vägen till Grankulla över åkrarna nedanför Kavall, där frontmännen efter kriget byggt sina hus, börjar äntligen förverkligas efter tjugo år av protester. Brinkängsvägen (Törmäniityntie) får i Centrum en gång- och cykelbro över den nya huvudinfartsleden. Bron kan vara mycket hal när det vill sig. Därifrån har man fin utsikt över vår ännu rätt gröna dal.

2007, Terttu Nurmi

2000-talet. Kommunikationerna är bättre än någonsin men servicen försämras. Bankerna försvinner, sedan även posten. Av de många matbutikerna är egentligen bara gamla Popsi-Spar, nu Alepa, kvar. Bensinstationen har blivit K-kiosk. Det nya köpcentret Sello i Alberga börjar dra till sig kunder även från vår by.

Vid Brinkängsbacken år 2005, foto Paavo Sääsäski

Kroglivet blomstrar. Förutom två ölpubar med märkliga namn har vi nu en egen Pappas Pizza och t.o.m. en Vip-bar. Laguna har åter öppnats efter en genomgående, flera år lång renovation.

Hälsocentralens öde är i vågskålen. Hur skall det då gå med apoteket? Biblioteket är på sparläga. Åldringshemmen är fortfarande många och antalet vårdhem verkar att öka. Wikbergs verkstad är förfallen men står kvar. Shell har försvunnit.

Men allt är inte dystert. Vattnet i Klappräsk är renare och säkert för simmare. Grått och lerigt har det alltid varit. Fjärrvärme och kabeltv når de flesta hushåll, vägarnas säkerhet har förbättrats, dyra planteringar gjorts och skogen gallrats. Fysio-Sportis lockar såväl gamla som unga. Regiontrafiken löper smidigt, nya högklassiga hus byggs och nya gröndalsbor flyttar in.

I framtiden väntar Ring II:s och Karabergsområdets förverkling. Hur kommer den att utformas och hur kan man garantera att den nuvarande rätt höga servicenivån bibehålls? Bli det någonsin något av vandringsleden runt Klappräsk? Det är frågor vi alla, var än i Gröndal vi bor och var vi rör oss, borde försöka påverka.

Gröndal har förändrats och kommer att göra det även i framtiden.

Jani Tiainen alustajana Viherlaakson kirjastossa, taustalla tilaisuuden juontaja Helena Allahwerdi. Kuva Pirkko Liikanen

Terttu Nurmi:

Kirjasto on A ja O

Hyviä lupauksia Viherlaaksossa

Toimivat Seniorit ry. järjesti Viherlaakson kirjastossa kevättalvella useita mielenkiintoisia esitelmäo ja keskustelutilaisuuksia. Ajankohtainen kirjastoaihe oli kerännyt 21.1. lukusalin täyteen kirjaston ystäviä. Asiantuntijavieraana oli Espoon kulttuurilautakunnan jäsen, perussuomalaisten varavaltuutettu Jani Tiainen.

Kirjastojen lakkauttamisuhka on ollut jatkuvasti esillä ja Viherlaaksossakin on kerätty nimiä oman kirjaston säilymisen puolesta. Siis säilyykö kirjasto? Jani Tiainen viesti oli, että kirjastojen lakkauttamisia ei ole suunnitelmassa. Viherlaakson kirjasto ei kylläkään ole ihan öhuippuö siinä mielessä, että asukkaat käyttäisivät uskollisesti nimenomaan omaa lähikirjastoaan, mutta **Viherlaakson kirjasto erottuu tapahtumien järjestäjänä ja on profiloitumassa eräänlaiseksi "seniorikirjastoksi"**. Koulukirjastot ovat täällä niin hyvässä kunnossa, että siihen ei tarvitse niinkään panostaa. Jani Tiainen selitti vakuuttavasti ja numerotiedoillakin perustellen, että kirjastojen lakkauttamisella ei olisi Espoon taloudelle juuri mitään merkitystä, koska tilat ovat useimmiten kaupungin omia eikä niille nykytilanteessa olisi helppoa löytää muitakaan käyttäjiä eivätkä henkilökunnan palkkamenotkaan kuten tunnettua ole suuret. Päin vastoin useita uusia lähikirjastoja Espooseen suunnitellaan. Yksi niistä on tulossa Puolarmetsään sekä palvelutalon että ympäristön asukkaiden käyttöön. Ainut mitä supistuspuolessa oli ollut konkreettisesti esillä, oli suunnitelma yhdistää Kivenlahden ja Soukan kirjastot sekä se, että lähikirjastojen aukioloaikoihin kohdistuu säästöpainetta, kun kauppakeskusten yhteydessä olevien suurten kirjastojen aukioloaikoja joudutaan liikkeiden aukioloaikoja myötäillen lisäämään.

Erikoiskirjastonhoitaja **Tiina Vallo** innosti kuulijoita käyttämään kirjaston tiloja entistä monipuolisemmin vaikkapa jonkin harrastuspiirin kokoontumisiin. Häneltä voi myös varata ajan yksilölliseen tietokoneen ja internetin käyttöopetukseen.

Kirjastoaiheen lisäksi virisi keskustelua muistakin kulttuurin lähipalveluista, esim. mahdollisuudesta järjestää pienimuotoisia teatteriesityksiä vaikkapa Karakallion monitoimitalolla. Entä voitaisiinko myös senioreille tarjota "kulttuuripolkua", eräänlaisia kulttuurin palveluseleitä samaan tapaan kuin koulut voivat viedä oppilaita museoon, teatteriin, taidenäyttelyyn jne.? Todettiin kylläkin, että jo matkat tulevat niin kalliiksi, että sekä koululaisilta että senioreilta jää moni tilaisuus sen vuoksi käyttämättä.

Jani Tiainen painotti, että hallintopuolessa asukkaiden ääntä kyllä kuullaan. Esim. edellisellä kierroksella, kun Viherlaaksossa oli kirjaston lakkautusuhka ilmassa, huomioitiin asukkaiden välitön aktivoituminen kirjaston puolesta. Ainakin tämä torstai oli siis ötoivoa täynnäö.

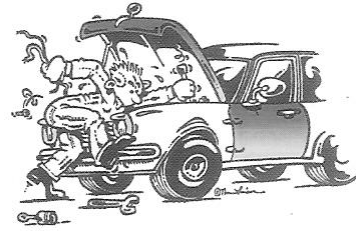
Kauneushoitola
Sinin lähde

Lunasta uuden vuoden lupauksesi
ja aloita itsesi hoito nyt!

Tutustu palveluihimme nettisivuillamme
www.sinin-lahde.fi ja varaa aika itsellesi
puhelimitse tai netin kautta.

Kauneushoitola
Sinin lähde
Viharlaakson keskus
Kuusiniementie 2
Puh. 044 - 547 3984
www.sinin-lahde.fi

TOREK-AUTO OY

Kavallinpelto 13
02710 Espoo
Puhelin (09) 594 044
GSM 050 591 7014
www.torek-auto.fi
torek@torek-auto.fi

MAISTAPA VÄLILLÄ ITÄMAISTA!

PHNOM-PENH

ma 11-15, ti - pe 11-21, la-su 12 - 21

Lounaspöytä arkisin 11-15. Voit myös noutaa.

Kavallinpelto 13 02710 Espoo

Viihtyisä, uudistettu sisustus. **TERVETULOA!**

p. 09- 5120 208

SÄHKÖASENNUKSET, -URAKOINTI JA -TARVIKEMYynti
SÄHKÖTYÖT JA -PALVELUT

- Sähköasennukset: Teemme kaikki kodin sähkötyöt, kiinteistöjen sähköhuollot ja -korjaukset.
- Sähköurakointi: Tarjoamme sekä pienet että suuret kohteet.
- Myymälä: Lamput, valaisimet, lämmittimet sekä muut sähkötarvikkeet myymälästämme.

VIHERLAAKSO

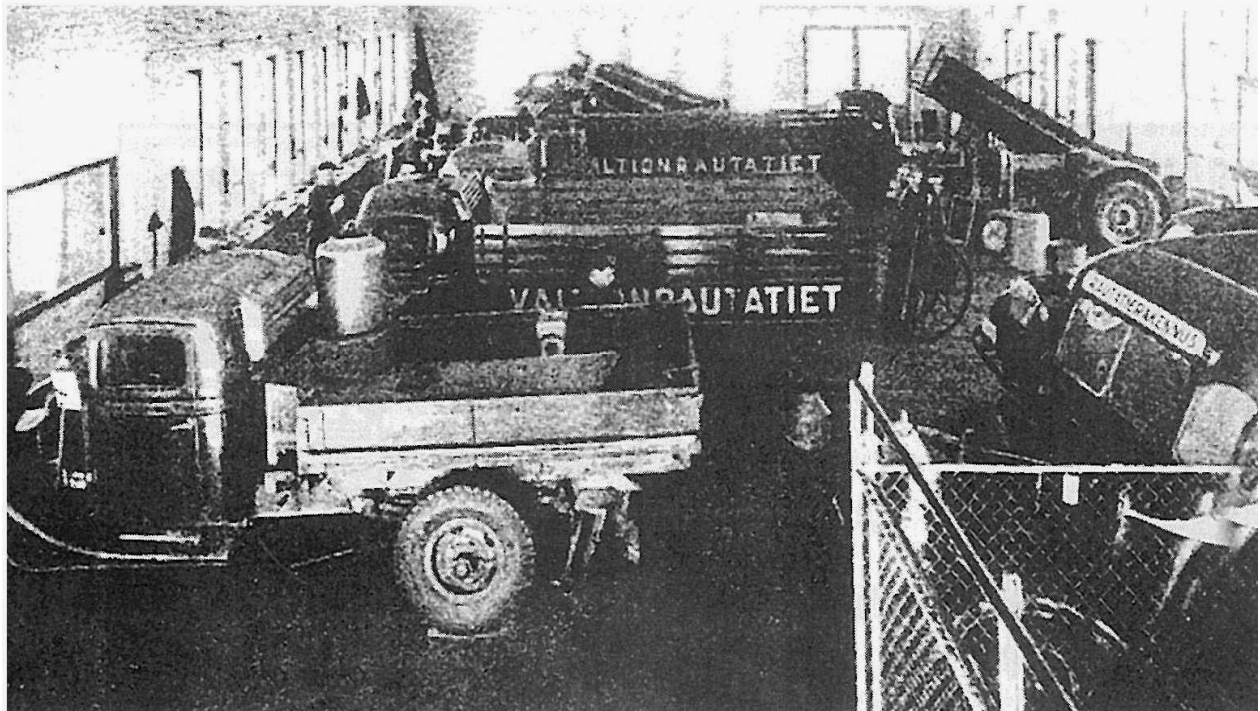

HUHTA Sähkötekniikka

Helsingintie 54, 02710 Espoo - puh. (09) 894 6610
Avoinna ma-pe 8.00-17.00 - www.huhta.fi

Jussi Muotiala:

Wikbergin korjaamo Viherlaaksossa

Näkymä toisen kerroksen korjaamohallista sota-aikana 1941

A.J. Wikbergin korjaamo toimi Espoon Viherlaaksossa edelleen pystyssä olevassa punatiilisessä rakennuksessa os. Turuntie 145. Turuntie oli oikaistu tältä kohdin 1930-luvun alussa. Albert Wikberg hankki alueelta tonttimaata rakentaakseen tien varten tuolloin oloissamme suuren ja nykyaikaisen korjaamon. Tienpätkä korjaamolta Petakseen päin saikin kansan suussa lisänimen öWikbergin suoraö.

Rakennus valmistui juuri ennen Talvisodan syttymistä syksyllä 1939. Korjaamon ja sen yhteydessä toimivan huoltoaseman rakentaminen tuntui tuolloin tietysti perustellulta, olihan henkilöautojen määrä lisääntynyt v. 1939 jo lähelle kolmeakymmentätuhatta. Korjaamo joutui kuitenkin sotien ja niitä seuranneen pulan ja tuontisäännöstelyn vuoksi toimimaan toistakymmentä vuotta poikkeavissa oloissa. Henkilöautojen määrä palautui nimittäin sotaa edeltäneelle tasolle vasta 1950-luvun alussa. Sotavuosina olivat tietysti

valtion kalusto etusijalla ja sodan jälkeen elvyteltiin tuonnin puutteessa loppuun ajettua kalustoa. Korjaamon lattiapinta-ala oli n. 1450 m² ja työntekijöitäkin oli ajoittain jopa 50 henkeä. Korjaamon kakkosmiehenä toimi monipuolisesta teknisestä lahjakkuudestaan tunnettu Kalle Söderström.

Albert Wikberg (s. 1892) oli ajanut ajokortin jo 1912. Hän hankki 1914 itselleen auton ja toimi mm. vuokra-autoilijana Raumalla. 1917-1920 hän työskenteli VR:n. Pasilan konepajalla.

Vuonna 1920 Wikberg hankki vaatimattoman korjauspajan Kauniaisista, mutta siirsi sen jo seuraavana vuonna omalle tontille Viherlaaksoon. Korjaamo, jota Wikberg pyöritti veljensä kanssa, oli pikemminkin peltisepänerastas ja putkiliike, joka sivutoinään korjaili autoja. Tärkeällä sijalla oli myös maatalousmoottorien ja ötyökalujen korjaus ja kasvihuoneiden rautarakennetyöt.

Voimakas kehitys lähti käyntiin v. 1937, kun Albert Wikberg osti liikkeen pelkästään omaan haltuunsa sekä hankki uudelle korjaamolle sopivan suurehkon tontin. Jo 1928 Wikberg oli tehnyt puolivuotisen opintomatkan Ruotsiin ja Tanskaan työskennellen mm. paikallisissa Ford -tehtaissa, joten kuva omasta autokorjaamosta oli alkanut hahmottua. Matkan jälkeen hän oli rakentanut silloisen puurakenteisen pajan tilalle kivirakenteisen. Vuonna 1939 valmistunut tiiliverstas toimikin sitten jo useassa kerroksessa, kuitenkin siten, että tiloihin oli rinnetontin ansiosta suora ajo-yhteys ulkoa. Alimmassa kerroksessa oli levy- ja peltisepänosasto, hitsaamo, maalaamo jne. Toisessa kerroksessa oli korjaamo, koneistamo, varaosavarasto ja konttori. Vinttikerroksessa oli sähkölaitteiden korjaamo. Kun nykyään tarkastelee vaatimattomaltakin vaikuttavaa rakennusta, on syytä muistaa, että se tuolloin sijaitsi täysin maaseudulla, joskin vilkkaan Turuntien ja Kauniaisista tulevan Helsingintien risteyksessä. Nykyäänhan virstaan ohi pyyhältää parissa päivässä automäärä, joka edusti rakennusajankohtana koko maan autokantaa.

Sota-aikana Wikbergin korjaamo ryhtyi valmistamaan häkääkaasuttajia monen muun keskisuuren korjaamon tapaan Autokorjaamoiden oy:n lisenssillä ja ötyyppiirustuksilla. Viipurilaisen Kalle Widingin johdolla perustettiin 27.09.1939 Autokorjaamoiden Oy jär-

jestämään ja valvomaan kaasugeneraattoreiden eli kansan suussa öhääkäpönttöjen valmistusta haltuunsa hankkimiensa lisenssien nojalla. 08.09.1939 oli hankittu varsin merkittävät Imbert -patentin oikeudet ja 08.11.1939 lunastettiin A. Löfströmin Tapio -hiilikaasuttimen ja O. Mäkisen Kytö -puukaasuttimen patentit. Jo vuoden 1939 puolella Autokorjaamoiden Oy mainosti Kytö - ja Tapio -häkääkaasuttimia lehdessä. Ilmoituksessa yhtiön osoitteeksi mainitaan Viherlaakso, jossa se ilmeisesti toimi talvisodan aikana. Korjaamomiesten ripeän toiminnan ansiosta Autokorjaamoiden Oy valtasi merkeillään Kytö, Tapio ja Akmo noin neljänneksen häkääkaasutinmarkkinoista, joille nopeasti ilmestyi monenlaista yrittäjää. Eri merkejäänkin oli liki viisikymmentä ja valmistajia suurteollisuudesta pikku pajoihin. Wikbergin verstaalla Kalle Söderström kehitti Kytö -kaasutinta edelleen. Väli rauhan aikana järjestettiin öhääkäpönttöajoja eri merkkien vertailemiseksi ja laitteiden kehittämiseksi. Kalle Söderström jopa voitti Helsingin Autoteknikkojen ajot 12.12.1940 Kytö -kaasuttimella varustetulla kuorma-autollaan (osallistujia 23). Kytö -öhääkäpönttöjen valmistus toi Wikbergin korjaamolle teollisuusluontoisen sarjatuotannon, johon palattiin sotienkin jälkeen muutamissa projekteissa. Armeijan kaluston korjausta helpotti se, että ajokelvotonta kalustoa voitiin tuoda junalla läheiselle Kauniaisien asemalle ja hinata sieltä Viherlaaksoon.

Puskulevyllä varustettu Atom kehittäjiensä ympäröimänä Viherlaaksossa 1950. Vas. Albert Wikberg ja Kalle Söderström, oikeassa reunassa Kytö -puukaasuttimen ja Atomin moottorin suunnittelija Olavi Mäkinen. Edessä Albert Wikbergin tyttärenpoika Paul Ahlroos.

Mitä vielä voitte toivoa traktoriltanne?

KOTIMAINEN
"ATOM"
 PIENOISTRAKTORI

- Jyrsii
- Kynää
- Aestää
- Multaa
- Haraa
- Istuttaa

"ATOM" — (Myyrä) — "Jokamiehen traktori" on suunniteltu nimenomaan puutarha- ja vihannesviljelijän kone- sekä voimantarvetta silmälläpitäen. Varmakäyttöinen, helppohoitoinen. Toimitetaan haluttaessa laitteilla hedelmäpuiden ruiskutusta ja kastelua varten. Myös niitokoneen käyttö mahdollinen. Erilaiset muokkaukset välineet nopeasti vaihdettavissa. Kolme vaihdetta eteen- ja yksi taaksepäin, jolla saavutetaan 1,2, 4 ja 8 km:n tuntinopeudet. Toimitetaan myös kumipyörin. Varustettu hihnapyörällä paikallista voimantarvetta varten. Moottori yksisiilinterinen, nelitahtinen, ilmajäähdytetty, polttoaineena bensiini, teho 7 hv 2000 kierr./min. Yhdistetty paine- ja roiskevoitelu, rakenne täysin tomattivis.

• Paikittu Keski-Uudenmaan maatalousnäyttelyssä 26. 6. -48.

Valmistajat:

OY WIKBERG AB.	AUTO-TAITO OY.
Kauniainen — Puh. 84 92 26	Helsinki
	Pengerk. 7 — Puh. 72 401

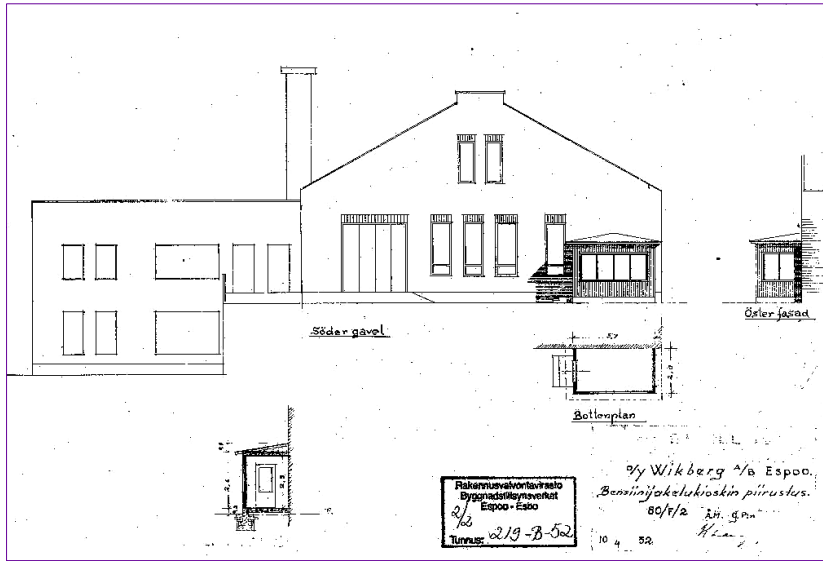
Autokorjaamoalan luottamustoimissa Albert Wikberg oli tutustunut Auto-Taito Oy:n johtajaan Olavi Mäkiseen. Mäkinenhan oli myös Kytö-puukaasuttimen keksijä. Mäkisen kanssa Wikberg ryhtyi valmistamaan kotimaista Atom (Myyrä) -pienraktoria lähinnä puutarhojen ja pientilojen tarpeisiin. Kaksipyöräinen öohjauskurjistaö käsiteltävä traktori oli tarkoitettu lähinnä hevosen korvaajaksi sodanjälkeiseen ankaraan konepulaan. Traktori tuotannon vaiheita olen käsitellyt artikkeleissa öAtom ja Myyrä, traktoriteollisuutta Espoon Viherlaaksossaö Mobilisti 3/99 s. 100-101, joten palaan siihen vain lyhyesti. Versaalla traktorin suunnittelusta vastasi jälleen

Kalle Söderström. Atom -traktoreita on säilynyt useiden keräilijöiden kokoelmissa mm. Trollbergan ja Gårdskullan traktorimuseoissa. Onpa tällainen varastoituna Espoon Kaupunginmuseossakin.

Atomissa oli aluksi Mäkisen suunnittelema, magneetta ja kaasutinta lukuun ottamatta kokonaan kotimainen nelitahtinen moottori. Traktorin prototyyppi esiteltiin 1947 ja tuotanto alkoi 1949. Moottorin valmistus oli kuitenkin ajan oloon Mäkisen Auto-Taidolle - etenkin kun ulkomaisten pienmoottorien tuontiin alkoi saada lisenssejä - taloudellisesti liian raskasta. Mäkinen vetäytyi hankkeesta ja Wikberg jatkoi traktorien valmistusta Viherlaaksossa yksinään nyt Myyrä II -nimellä ja saksalaisella ILO -kaksitahtimoottorilla varustettuna. Pääosa muutamasta sadasta Atom/Myyrästä oli näitä ILO- moottorilla varustettuja myöhäisempiä versioita. 1950-luvun lopulla Wikbergin verstaan teknisenä johtajana toimi hänen vävynsä DI Oiva Pietarinen (s.1927). Silloin tulivat valmistusohjelmaan myös metsätyömaiden voimakeskukset. Sittemmin Pietarinen perusti 1967 Masino Oy:n, jolle Wikbergiltä siirtyi ILO- moottoreiden edustus. Pääosassa oli kuitenkin korjaamotointi.

Kuva: Tuukka Uusitalo

Korjaamorakennuksen seinustalle rakennettavan bensiinijakelukioskin piirustukset vuodelta 1952

Hinausautotoimintaa harjoitettiin jo vanhalta verstaalla ja Wikbergin lopetettua 1960-luvun alussa sitä jatkoi samassa paikassa korjaamon vanha työntekijä Svante Sneitz (s.1924). Svante Sneitz aloitti itsenäisen kuljetustoiminnan v. 1964. Sneitzin käytössä oli 3,5 t nostopuomilla varustettu Scania-Vabis. Wikbergillä oli aikoinaan ajossa sotaan pakko-otetun hinausauton tilalle saatu jättimäinen armeijan Citroen kuorma-auto, josta Kalle Söderström muunteli verstaalle hinausauton.

Korjaamon kulta-aikoina mm. Eläintarhan ajojen osanottajat harjoittelivat öWikbergin suorallaö ja säätivät ajokkejaan korjaamon tiloissa. Korjaamolla toimi Shell - jakeluasema. Bensiinin jakelua varten rakennettiin 1952 Turuntien puolelle yksinkertainen puinen bensiinijakelukioski. 1958 se purettiin ja tilalle rakennettiin n. 40 m2 suuruinen jakeluasema, joka purettiin vasta 1990-luvun alussa. Shell -asema jatkoi pitkään puhtaana palveluasemana.

Lähiörakentamisen myötä korjaamon keskeisellä paikalla ollut tontti alkoi kiinnostaa rakentajia ja omistajat myivät tontin. Sille nousi mm. Vihherlaakson ostoskeskus 1960-luvun alussa. Tarvontien valmistuttua ei liikenteen päävirta enää kulkenut korjaamon

editse ja Albert Wikberg samoin kuin kumppaninsa Kalle Söderströmkkin alkoivat olla iäkkäitä. Toimintaa rakennuksessa jatkoivat useat alan pikkuverstaat. Rakennuksessa toimi mm. ruosteenestoyritykset Ruostemiehet ja Uudenmaan ruosteenesto. Olipa rakennuksessa kaakeleita myyvä liikekin. Nyt ainoana vuokralaisena on Espoon Autopalvelu Oy, joka on toiminut näissä tiloissa viimeiset parikymmentä vuotta.

Espoon kaupungin omistuksessa on korjaamorakennus päässyt pahoin ränsistymään. Toisaalta koko rakennustakin odottaa ilmeisesti purkaminen sen sijaitessa osittain asemakaavan liikennealueella. Monelle nykyviherlaaksolaiselle on ehkä yllätys, kuinka monenlaista tuotannollista toimintaa, jopa suoranaista teollisuutta Vihherlaaksossa ja sen välittömässä lähiympäristössä on aikojen saatossa harjoitettu. Tästä menneisyydestä Wikbergin verstarakennus omalla tavallaan kertoo. Mikään rakennustaiteellisesti tyyli puhdas aikansa edustaja se ei lie, mutta funktionalismin piirteet tulevat selvästi esiin maaston hyväksikäytössä, kompaktissa massoittelessa ja rauhallisessa aukotuksessa.

Jussi Muotiala

Espoon Automuseo ry. / Checker ry.

Mikko Nurmi:

Mikä ihmeen Epeko?

Tuskin missään kyltissä nykyisin lukee Epeko, mutta nimi kummittelee vielä joskus vanhojen viherlaaksolaisten puheessa. Jos jäädään bussista öEpekon pysäkillä, ollaan Kavallinmäen kohdalla. Epeko oli Kavallinmäen nykyisten liike- ja teollisuusrakennusten ääitiö, jolla on mielenkiintoinen historia, kuten Kavallin jo puretulla pääarakennuksellakin.

Ennen gps-laitteita Kavallinmäki lienee ollut taksinkuljettajan painajainen: alueella on ainakin kymmenen Kavall-alkuista kadunniemeä. Ehkä se kuvaa nimen painoarvoa: Kavallin maatila oli eräänlainen Viherlaakson kantatila, jonka maat ulottuivat Lippajärven tuntumasta rantaradan eteläpuolelle asti. Tilan pääarakennuksen eli miestalon rakensi Gustav Kyrklund 1860-luvulla nykyiselle Kavallinmäelle. Eteläpuoliset metsämaat myytiin 1906 perustetulle Ab Grankullalle. Länsi- ja pohjoispuolisia maita myytiin huvilatonteiksi.

Kavallin talon tytär Matilda Kyrklund solmi avioliiton helsinkiläisen Axel Gumbergin kanssa. Gumberg muutti 1800-luvun lopulla Viherlaaksoon. He saivat perinnönjaossa omistukseensa jäljellä olevan osan Kavallin tilasta: asuin- ja karjarakennukset sekä niiden itä- ja pohjoispuolisen peltoalueen, jota sitten kutsuttiinkin Matildedaliksi. Matilda ja Axel Gumberg hoitivat tilaa lastensa ja palkatun työvoiman avulla. Noin v. 1919-20 he möivät Kavallin rakennukset ja viljelysmaat kirkonummelaiselle Sarbergille.

Kavallin tilalla oli pitkä navettarakennus, jonka itäpäädyssä oli puutarhurin asunto, toisessa päässä käymälät, ja välissä navetta heinälatoinen. Myöhäissyksyllä 1933 navettarakennus paloi perustuksiaan myöten vapaapalokunnan ponnisteluista huolimatta.

Epekon tehdasrakennuksen vanhin, 1930-luvulla rakennettu osa on kuvassa vasemmalla. Sitä on laajennettu useaan otteeseen. Oikeanpuoleinen, Turuntien suuntainen siipi rakennettiin 1946, ja sen alapuolelle 1961 vielä matala laajennusosa, jota korotettiin 1972.

Virolaissyntyinen Gustav Beckmann osti vuonna 1935 Kavallin tilan ja perusti palaan navetan paikkeille rakennuttamaansa kolmikerroksiseen kivirakennukseen gutta-perkkatehtaan. Beckmannin aikana myös tilan pääarakennus sai sen kaksikerroksisen asun, joka sillä oli viimeksi.

Kavallinmäellä lapsuutensa viettäen Raul Sällstenin mukaan tehdasrakennus oli talvisodan aikana sotatarviketeollisuuden käytössä, peitenimellä Plastima. Väli rauhan aikana Beckmannille tuli Viron kansalaisena vaikeuksia. Tehdaskiinteistön hän möi tammikuussa 1941 Holger Bergenheimille, jonka perustama Epeko Oy valmisti tehtaassa hajuvesiä, kosmetiikkaa ja muita teknokemian tuotteita. Kansainvälisen liikemiesuran luonutta vuorineuvos Holger Bergenheimiä (1907-1977) kutsuttiin öSuomen tuonnin suureksi näky-mättömäksi. Epeko kuului osana Bergenheim-yhtiöihin, jotka siirtyivät Instrumentariumin omistukseen 1986. Instrumentarium möi Epekon kiinteistön 1989 lopussa, jonka jälkeen rakennuksen tiloissa on toiminut useita pienyrityksiä.

Vanhan tehdasrakennuksen viereen ja edustalle on noussut 1990-luvulta lähtien useita uusia liike- ja pienteollisuustaloja.

Entä muut Kavallin tilan rakennukset? Sodan jälkeen Kavall, josta oli jäljellä vain päärakennus, kolme piharakennusta ja 1 ha tonttimaata, takavarikoitiin Neuvostoliitolle kuten muukin virolais- ja saksalaisomaisuus Suomessa. Sitä tietä se tuli SKDL:n omistukseen 1946. Kavallista tuli Päiväkumpu -niminen virkistys- ja kurssitalo sekä 1950 täysihoitola, lomahotelli, jonka vahtimestari samalla toimi tilan puutarhurina. Muutaman vuoden kuluttua SKDL möi kannattamattoman liikeyrityksen kunnalle. Kavall oli sen jälkeen mm. palomiesten virka-asuntolana, ja palolautakunta

jopa suunnitteli 1960 Kavalliin kunnan pääpa-loasemaa. Suunnitelma kuitenkin raukesi. Myöhemmin Kavallissa on toiminut Espoon kaupungin nuoriso- ja lastenkoti. Vaaleanvihreäksi maalattu kaksikerroksinen päärakennus ja muut pihapiirin rakennukset purettiin 2007 nykyisen öKarhukallionö rakennusten tieltä.

Lähteet:

Valdemar Knuts: Viherlaakson historiaa, VL 25v/1982

Sven Gumbergin kertomaa perinnetieoa VL 30 v/1987

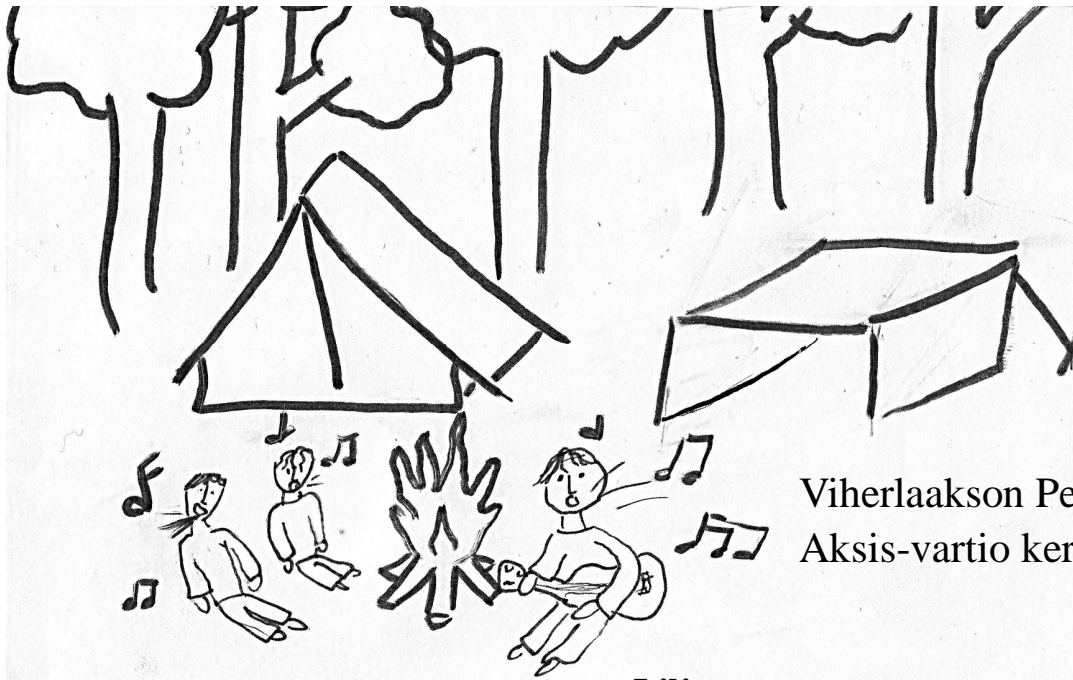
Eero Artman: Vuosisadan vaihteessa., VL 40v/1997

Raul Sällsten: Pikkupojan historiikki, VL 40 v/1997

Tuomas Möttönen SKS/Bergenheimin biografia 2008

Kavallinpelto 13 ökiinteistöä koskevat asiakirjat, Espoon rakennusvalvontaviraston arkisto.

Parhaat partiomuistot

Viherlaakson Peurojen
Aksis-vartio kertoo

Suohon uppoamiset

Suolle jouduttaessa käy joskus niin hassusti, että jalka saattaa upota suohon. Osalle vartiostamme kävi niin viime kesän Väiski-leirillä. Kaverit auttoivat uponneet suosta ja onneksi mukaan oli eksynyt toiset kengät ja varasukat. Silloin harmitti, mutta myöhemmin sille kyllä on naurettu vatsat kippurassa!

Lippukunnan oma partiotaitokilpailu Peuranpolku

Olimme ensimmäistä kertaa partiokisassa ilman vartionjohtajaa. Lähdimme Peuranpolkuun pitämään hauskaa emmekä niinkään kilpailumielessä. Suunnistaessa lauloimme tuttuja lauluja ja löysimmekin kaikille rasteille ilman suurempia ongelmia. Jokaisen rastin jälkeen palkitsimme itsemme kärkeillä joista saimme uutta voimaa jatkaa eteenpäin. Iloinen mieli ja hyvä ryhmähenki tekivät kisasta hauskan ó toki muistoja kultasi vielä kisan voitto, jonka nappasimme.

Liljat

Pari vuotta sitten kesäleirillä yhtenä ohjelmana olivat liljat, joissa tehtiin 24 tuntia jotakin tiettyä asiaa. Osa vartiostamme oli leikkililjassa, jossa leikittiin vuorokauden ympäri ja toiset H₂O-liljassa, jossa vietettiin 24 tuntia pelastuslautalla. Vaikka välillä tuntui, että ei jaksa, saatiin taas yhteistuumin hommaan lisää energiaa.

Donitsiretki

Eräs syksy vartiomme lähti omalle Supersankari-retkelle, jonka sisältö kuitenkin muuttui retken kuluessa. Alun perin retkelle piti osallistua yhteensä kuusi vartiolaista, mutta lopulta paikalle pääsi vain neljä. Ruokaa kuitenkin oli kuudelle, joten supersankari-aiheinen retkemme muuttui hiljalleen ruoka-aiheiseksi. Varsinkin kun illalla vielä laavussa makoillessamme toinen johtajamme paljasti äitinsä lähettämät terveiset: kaksikymmentä suurta donitsia! Neljälle hengelle se oli aikamoisen suuri määrä ja siksi nimi vaihtui lennossa Donitsiretkeksi.

Peuranpolku eksyksissä

Toinen parhaimpiin partiomuistoihin lukeutuva Peuranpolku oli vartiomme alkuaikoina. Tämä kisa ei ollut ehkä yhtä menestyksenkäs kuin viime vuonna voittamamme, mutta hyvä ja hauska siitä huolimatta. Alkupuolisko kisasta meni hyvin, mutta illemmalla eksyimme reitiltä. Itkulta ei välttytty, mutta onneksi suklaarusinat piristivät reissuväkeä. Lopulta meidän piti ruveta laulamaan ja huutamaan, että meidät löydettäisiin. Mölyäminen onneksi auttoi ja lopulta kaikki päättyi hyvin ilman tapaturmia.

Kuvat: Darja Korpela ja Ida Parnetti

Kirkkohaaveet - päiväuniako?

Viherlaaksolaiset ovat viime vuosina olleet hyvin aloitteellisia uuden kappelin tai jopa kirkon saamiseksi Viherlaaksoon. Kirkostakin tosiaan puhutaan, sillä seurakunta on omistanut jo pitkään nykyisen kappelin ja lukion välissä sijaitsevan ns. kirkkotontin.

Tosiasia onkin että nykyinen kappeli on jo kauan sitten jäänyt liian pieneksi. Tilannetta pahentaa se, että Lehtohovin päiväkerhot on muutama vuosi sitten siirretty sisäilmaongelmien takia kappelille.

Viherlaaksolaiset ovat esittäneet uuden kappelin tai kirkon paikkaa taksiaseman tuntumaan, sillä nykyinen ökirkkotontti soveltuisi huonosti tähän tarkoitukseen mm. paikoitustilaongelmien takia.

Seurakuntayhtymän kiinteistöohjelmissa keskitytään tällä hetkellä olemassa olevien tilojen kunnostuksiin ja saneerauksiin. Vain muutama uudisrakennus on luvassa ja prioriteettilistalla Viherlaakso on melko takarivissä. Oman seurakuntammekin tärkeysjärjestyksessä on etusijalla Suvelan uusi kappeli, mutta sen saaminen mukaan seurakuntayhtymän rakennusohjelmaan on vielä työn takana.

Nykyinen taloustilanne ei juuri anna sijaa optimismille asiassa. Sen vuoksi on Tuomikirkkoseurakunnassa jätetty muun muassa muutama virka perustamatta ja sihteerityövoimaa vähennetään eläkkeelle siirtymisten myötä. Uudet rakennushankkeet näyttävät siis nyt melko utopistisilta.

Mutta jos silti unelmoimme. Jos me todellakin saisimme uuden kirkon. Liian pieneksi käyneen kivi-kirkkomme takia sellaista todella tarvittaisiin. Silloin sitä ei todennäköisesti kuitenkaan rakennettaisi Viherlaaksoon, vaan keskeemmälle seurakuntamme pohjoisosaa.

Emme todennäköisesti saa kirkkoa Viherlaaksoon, mutta uudesta kappelista voimme vielä uneksia.

Antti Pohjolan-Pirhonen

Viherlaakson ja Laaksoalahden kappalainen

Parturi-Kampaamo

Seija

Viherlaakson ostokeskus

alapiha

puh. 09 - 590 258

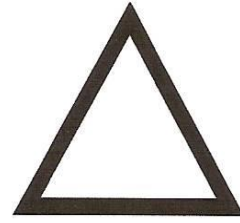
AVOINNA

ma 9-17
ti - ke 9-19
to - pe 9-17
la 8 -14

(1.6. - 31.8. lauantait sopimuksen mukaan)

Tervetuloa!

AUTOKOULU ON

ASIAA!

Autokoulu Viheri

Viherlaakson ostokeskus,
Espoo

PUH: **59 59 00**

viheri@autokouluviheri.fi

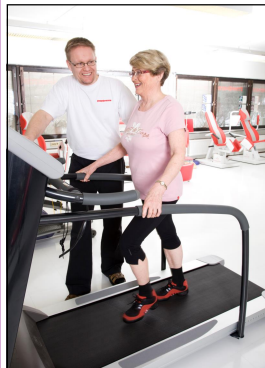
FysioSporttis

ESPOO - KAUNIAINEN - HELSINKI - VANTAA

Tarjoamme sinulle kokonaisvaltaiset ja räätälöidyt fysioterapia- ja terveystilintapalvelut.

80 alan ammattilaista palvelee sinua 8 toimipisteessä pääkaupunkiseudulla.

Varaa aika ja voi hyvin!

Viherlaakso 09-540 4340
Leppävaara 09-540 43430
Tapiola 09-540 43450
Kauniainen 09-540 43460
Munkkiniemi 09-540 43480
Tilkka 09-540 43490
Arabia 09-540 4340
Vantaanportti 09-540 43470

Kannelsalo Ky

Helsingintie 49-51, 02710 ESPOO

**LVI-asennukset ja myynti
Metallirakennusasennukset
ja Ëkorjaukset**

Puh. 591 5550 , fax 591 55510

VIHERLAAKSON HIERONTA

KUUSINIEMENTIE 2

040-7349312

**KOUL. HIEROJA/HERMORATAHOITAJA
RAUNI LUNDEN**

LÄHIPALVELUKESKUS VIHHERLAAKSO

palvelee ympäristöä laajemminkin

Viherlaakson palveluja käyttävät muun muassa Lähderannan, Laaksolahden, Jupperin, Lippajärven, Auroran, Petaksen, Karakallion Karamalmin ja Järvenperän, jopa Kauniaisten asukkaat. Espoolaisittain hyvät liikenneyhteydet Viherlaaksoon tekevät mahdolliseksi palvelujen käyttämisen. Viherlaakso ympäristöalueineen on aivan liian etäällä rantaradan piirin palvelujen lisäksi myös Leppävaaran palveluista ja Lommiin suunnitelluista palveluista.

Viherlaaksossa on monien julkisten palvelujen lisäksi useita yksityisiä palveluja. Viherlaaksossa on sosiaali- ja terveysasema, jossa saa hammaslääkäri- ja laboratoripalvelut. Lisäksi ovat yksityiset hammaslääkäri- ja eläinlääkäripalvelut. Viherlaakson apteekki palvelee laajaa asukaspiiriä.

Viherlaakson kirjasto palvelee vastaavien alueiden asukkaita ja vielä erityisesti Viherlaaksossa olevien useiden päivä-, lasten- ja nuorisoi-, hoito- ja vanhustenkotien sekä palvelutalojen asukkaita. *Matti Metsäranta*

Kulttuurikävely Kuusiniemessä ke 8.9. klo 18

Kokoontuminen Villa Lyhteen luona, Viherlaaksonranta 8. Tutustumme oppaan johdolla reitin varrella oleviin vanhoihin arvorakennuksiin. Viherkodin kierrämme Lippajärven rantapolun kautta.

Järjestää Viherlaaksolaiset ry.

TERVETULO!

Viherlaakson Hammaslääkärit

Viherkalliontie 1, 02710 Espoo

Hammaslääkärit

Annamaija Palmula
Karita Nylund
Pirkko Mattila
Stina Hirvonen
Taina Koivunen
Tessa Helkamaa
Päivi Pesonen

Suuhygienistit

Hanna Kivistö
Jaana Kytövaara
Kaisu Haverinen

Erikoishammaslääkärit

Endodontia
Sari Kervanto-Seppälä
Kirurgia
Johanna Snäll (erikoistuva)

Oikomishoito

Eva Karlstedt

Parodontia

Marja Noponen

Radiologia

Marja Ekholm

www.vihdent.fi Puhelin (09) 591 5620

GOLDWELL

**Tervetuloa taitaviin käsiin
ja ystävälliseen ilmapiiriin**

Perinteisten parturi-kampaamo
palveluiden lisäksi:

- Laserhoidot
- Mikrokameratutkimukset
- Hiusten pidennykset
- Ripsien ja kulmien värjäykset
- Meikkaukset

**Viherlaakson
kampaamo**

09-592550

Ma-To 8-18
Pe 8-17
La 9-14
Kesälauantaisin suljettu

KarakallionHuolto

Korkealaatuisista ja huoletonna asumisvaihtoyvyyttä!

AMMATTITAITOISTA

ISÄNNÖINTIÄ JA KIINTEISTÖNHUOLTOA

VUODESTA 1965.

Tervetuloa asioimaan kanssamme!

Karakalliontie 10 (ostoskeskus)

puh. 09-511 041

isannoitsijatoimisto@karakallionhuolto.fi

www.karakallionhuolto.fi

Viherlaakson apteekki

Viherlaakson ostoskeskus,

Viherlaaksontori 5, 02710 Espoo

Puh. 09 - 8492750

*Viherlaakson
apteekkilaiset
toivottavat
hyvää kesää!*

Palvelemme

Ma - pe 8.30-19.00

La 9 - 15

Kesällä mahdollisia muutoksia

Viherlaaksolaiset ry:n vuosikokous

pidettiin 13.3. Viherlaakson palvelutalon ruokasalissa. Osanotto oli harvinaisen niukka, mistä syytettäköön vaikkapa kaunista ulkoilusäätä ja saman päivän runsasta muuta ohjelmatarjontaa. Monet tulivatkin kokoukseen suoraan Ruusutorpan koululla pidetystä **Suur-Leppävaaran alueen ensimmäisestä Asukasfoorumi-tilaisuudesta. Uutena hallituksen jäsenenä toivotamme tervetulleeksi Arja Toltti-Loikkasen**, jolla on ennestään vankkaa kokemusta sekä kaupungin luottamustoimista että asukasyhdistystoiminnasta Kilon suunnalta.

VIHERLAAKSOLAISET RY:N HALLITUS v. 2010

Puheenjohtaja:

Matti Metsäranta matti.metsaranta@kolumbus.fi 040-7187538

Varsinaiset jäsenet:

Katarina Hovi, tal.hoit. katarina.hovi@gmail.com -
Jouko Kostamo, varapj. jouko.kostamo@pp2.inet.fi 040-5862136
Lauri Kaartinen lkaartinen@suomi24.fi 040-8112276
Arja Toltti-Loikkanen arja.toltti@gmail.com 0400-502822
Terttu Nurmi, siht. 31.10. asti termi@nic.fi 050-3505642

Varajäsenet:

Seppo Kannelsalo Helsingintie 47 050-5915524
Seija Pesti seija.pesti@espoo.opit.fi 040-5966134
Veikko Uusitalo, siht.1.11. alk. Koritie 6 050-5113809

LIITY JÄSENEKSI!

Ilmoitathan osoitteesi ja mielellään sähköpostiosoittekin, niin yhdistyksen tiedotteet löytävät perille!

Saajan tilinumero Mottagarens kontonummer	NORDEA Espoo-Läbderanta 180230-259	TILISIIRTO GIRERING <small>Maksu välttämättä saajalle vain Suomessa Kotimaan maksujärjestelyksen yleisten ehtojen mukaisesti ja vain maksajan ilmoittaman tilinumeron perusteella. Betalingen förmedlas endast till mottagare i Finland enligt Allmänna villkor för inrikes betalningsförmedling och endast till det kontonummer betalaren angivit.</small>	
Saaja Mottagare	Viherlaaksolaiset ry Gröndalsgillet rf		
Maksaja Betaltare		JÄSENMAKSU VUODELTA 2010 Henkilöjäsenet 20 e Kannatusjäsen 50-100 e (yritykset ja yhteisöt)	
Allekirjoitus Underskrift		NIMI: OSOITE:	
Tilitys n:o Från konto nr		Vitetro Ref.nr	20064
		Eräpäivä Förf.dag	EUR

Viherlaakso-päivä ke 5.5. 2010

Klo 17-19 TORITAPAHTUMA ostoskeskuksen edustalla

Juontajana Anja Peltoniemi

Espoon musiikkiopiston soitinyhtye Emon kamut

Puhe: Viherlaaksolaiset ry:n varapj. Jouko Kostamo

FysioSporttis tarjoaa taukojumppaa ja lattarirytmejä

SPR tarjoaa kahvit

Lähetysmyyjäiset, arpajaiset ja vohveleita

Viherlaakson Peurat paistavat lättyjä

ja ehkäpä makkaraakin
Avoimet ovet partiokololla
Rajamännynkuja 8

Áron, 3A, soittaa kitaraa

Sampo ja Max, 3J, esittävät DIABOLO-temppuja

TERVETULOA!

Järjestäjinä alueen yritykset, yhteisöt ja
Viherlaaksolaiset ry. - Gröndalsgillet rf.

MUKANA KILTIT HALI-BERNIT

YLEISTEN ALUEIDEN SIIVOUSTALKOOT LA 24.4. KLO 10-12

ROSKAPIHTIEN JA JÄTESÄKKIEN JAKELU JA KERÄYSPAIKKATIEDOT
APTEEKIN EDUSTALLA KLO 10. NYT HIHAT HEILUMAAN OSTARIN
LÄHIYMPÄRISTÖSSÄ JA TURUNTIEN MOLEMMIN PUOLIN!